

S. 559
(35)

0-51

~~AM/7/27~~

K32/27

S. Naosa

1/4

1

116

Custom regarding personal names of Mfathla tribe.
Maina.

Leina la ngwana ke selo sa segolo fa go paka Mmakwena mmina phuti mosadi-mogolo wa Makgwane. Bogolo-golo leina le ne le sa reilwe fela. Ngwana fa a tsetswe e le ngwana wa mosimane o rewa ka leina la rakgolowe. Ja ka Bohosi II o ne a reilwe ka rakgolowe Bohosi I. O ne a reilwe Bohosi Bohosi I a ntse a sule, leina le la mo rata. Go thwe fa leina le reilwe monga lona a sule mme janong a sa rate le rewa ngwana, batho ba ba phelang ba tla bona fa leina le gana ngwana ka go mo lwadisa. Setlogolo sa Mmamorake Moima ga Mfathla ba ne ba se reile Manase leina la Malomagwe fela, rakgolowe Mmakomoto a ntse a sule, a gana fa mosimanyana a rewa Manase a re ga a bitswe ka yena. Ke gona a romela Manase bolwetse, ngwana a lwala a ya teng-teng a bile a tlhobogilwe. Ke gona kokowagwe Mmamorake a tla bitsa Masesele ngaka Letshakane a re, "Mpontshe ngwana". Ngaka ya tsaya marapo ya latlha gatshe ya re, "Ngwana ga a na bolwetse o lwadiswa ke leina la Manase". Mmankomoto rakgolowe o batla gore mosimanyana a bitswe Mmankomoto. Ka yona nako yeo ba nama ba bolaya leina la Manase ba bitsa ngwana Mmankomoto leina la rakgolowe wa Moima ya suleng. Ga feta matsatsinyana a le mararo e ntse go bitswa ngwana Mmankomoto, ngwana ba bona a tsoga a emisa tlhogo, ya nama ya eba go fola ga ngwana.

2

Fa leina la moso le ka pateletswa ngwana moso ko badimong a sa rata jalo ngwana le go swa o ne a swe. Fa e ka re ngwana a reilwe ka moso a swa a le ka tlung babelegisa ba tla re o gannwe ke leina la gabo. Bogolo-golo fa go bua Mmakwena ngwana fa a rewa leina la rakgolowe kapa malomagwe go ne go irwa bojalwa jaana maine wa ngwana a mo tllhabise nku batho go jewe dinama, go nowe majalwa go be k go binwe ka makoto. Monga leina a rete leina la gagwe fa le naya ngwana. Go thwe fa monga leina a ka re a le teng wa gabo a raya ngwana leina la gagwe fela a sa kopa leina la ngwana go yena, monga leina o na le maatla a go loka molato bakeng sa leina la gagwe le kgomo a ka e jela barei ba leina la gagwe.

Mosimane wa Ramabele mmina phuti ya agileng Lebotlwane o reili Sesiya a rewa ke monga lona Sesiya mokgalabje wa Matlhabe ya agileng Monyagole. Ramabele monna wa Nawa a solofela leina le, mme Sesiya a mo laela gore fa ngwana a godile o mo tise go yena o tla mo tllhabisa. Ramabele a ira jalo a isa ngwana, mme ngwana a tllhabiswa nku.

3 Ka jeno ga Mfatlha fa motho a rewa leina ga sa irelwa bojalwa, ngwana o tllhabiswa pudi kapa nku. Ngwana o irelwa jalwa fa a ntshwa ka ntlung go bona lesedi la letsatsi mo lapeng. Maina a rewa bana ka mefuta e mentsi, ga e ka re motho a tsena ka lapa la motho yo mongwe ngwana a belegwa, ngwana o name a begelwe moeng, jaana moeng o tla re, ga se mang ngwana yeo ke nna. Ngwana a name a fiwe ina la moeng ja ka Jona Tsiane e rile a ile go eta ko Matamong gaufi le Lebotlwane a re a fitlha mo ntlung ya Mokgatla wa Mosetlha ga tsalwa mosimane, batswadi ba ngwana ba nama ba raya leina la Tsiane, ba re monna wa Tsiane mmina phuti o re tletse le ngwana yo.

Fa ngwana a tsalwa taba ya ntlha basadi ba babelegisi ba kopa leina la ngwana go mmagwe, fa mmagwe a sa itse, babelegisi ba tla batla leina la mongwe wa gabo ngwana kapa wa gabo kwa gabo mogolo. Ngwana a ka se ke a rewa leina fela, leina e ba la kwa gabo kapa la ba gabo. Mfatse ke mosadi wa Kgwebane jaana e rile fa a tsalwa ke Kgwebane a rellwa Mfatse leina la ko ga Matsieng; Mmamotsusi Matsieng o tllile a omanela leina la Mfatse mo ga Kgwebane. A re leina la Mfatse le batlang ga Kgwebane, ga ba-Kgwebane bana ba Mogapi ba se ke ba tswa puo.

Molekeng mosetsana wa Nawa o reilwe ka leina la kokowagwe ya tsalang Mfatse mmagwe ga Kgwebane, e le gore Molekeng e ne e le mmagwe Mogapi Kgwebane. Fa go bus Motshusi wa Tsiane o re fa leina la ngwana le tsietsa basadi ba babelegisi ba ne ba tle banneng go tlo kopa leina, janong ba tla di rerisanya ba batle leina ko ga gabo mosadi kapa monna kapa kwa gabo mogolo mme ba reye ngwana. E rile fa Foti mosadi wa Tsiane mmina phuti a belega ngwana wa mosetsana mo ga Dintshi a re a botswa leina la ngwana a palelwa,

4 ke fa babelegisi ba tla akanya, mosadi mogolo Halerong mosadi wa Nawa ya tserweng ko ga Tsiane ke Motshusi mmina phuti, a re ke koko' ngwana yo, ke Matlang. Ngwana a name a bitswe Matlang, leina la rata ngwana a gola.

Maina a mangwe a rewa ka ntlha ya ditirafalao tsa metlha. Mmatlou mogatsa morena Ramabele Nawa ga Mfatlha a tshola ngwana wa mosimane a latela Radipeo, Ramabele a re yo ke nna Ramabele, fela leina la gana ngwana mme ngwana e swa. Mmatlou a boela a tshola mosimane gape, yena ba mo raya Mogagola ka rakgolowe a sa phela le yena leina la mo gana a feta. Ke fa Mmatlou mosadi wa mmina kwena ya tserweng ga Nawa mosate a tla tshola mosimane wa fejane. Fejane ye ya batla e sule ka ntlung e edibala e be e tsoge jalo jalo, ke fa Mmatlou a tla raya ngwana leina a re ke Kgaugelo ya Molimo ga a rewe le lengwe leina. Le janong leina la mosimane ke Kgaugelo ka gore o tswile tlung ka bathata go sa itse motho.

Sello mosimane wa Mafora ngwana Jimi Mafora ya agileng Seribane e rile fa a tsalwa ya bo go lliwa go sule rakgolowe, ke fa go tla thwe ke Sello.

Thabo mosimane wa Titose Nawa mmina phuti e rile fa a tsalwa ya bo e le lenyalo batho ba le thabong, ke fa mmagwe a re ke Thabo.

Marumo monna wa Modise ko Lebotlwane a re e rile fa a tsalwa ya bo e le marumo ga Seleka ba lwa le Kgama, ke fa a tla bitsa Marumo.

Motla-ka-leso mosadi wa Ntladi mogatsa Mmusi Nawa e rile fa a tsalwa ya bo go swa Ntatagwe, ke fa basadi ba tla re ke Motla-ka-leso.

5 Maina a mangwe ke a a bi+swang go bolela masetla-pelo ja ka bo-Itlhobogeng, bo-Bafedile. Ngwana wa Miriamo Maruping wa mosimane o reilwe Bafedile ko ga Mfatlha, go thwe o reilwe leina la Bafedile-batho ka lebaka. E rile fa mosimane a tsalwa rragwe le

559

K32/27

4

Scarf.

ka bo-mogologwe, le ka bo-kukuagwe le rakgolowe ya bo ba sule, ke fa Miriame mosadi wa mmina phuti a tla mo raya Bafedile.

Ka jeno ga Mfatlha maina a bana a itiswa go rewa ka ngaka tsa Makgowa fa ngaka ya Lekgowa e ile ya thusa mosadi go belegisa, ngwana a name a rewe ka leina la ngaka.

Tau mouna wa Nawa mmina phuti ngwana wa morena Mogagola e ri-le fa a tsalwa ke Madi mosadi wa Mafora ya tserweng ga Nawa ya bo e le marumong Bakgatla ba Mosetlha ba tsena Tsiditsane, ke fa monna a tswela a siana a re, "Tau e mo". Kobe a gana monna wa Ntladi a re, "Ga se tau ke tawana". Ka nako yeo ke fa go belegwa mosimane ke Madi, ke gona mosimane yo Mogagola a tla re ke Tau-e-mo.

END. S 559.

RM/